

Úvodní proslov k vernisáži výstavy Karla Aubrechta a Marka Dobeše

Milí přátelé umění a kamarádi autorů zahajované výstavy Karla Aubrechta a Marka Dobeše!

Je mi velkou ctí, že jsem byla požádána o úvodní řeč k jejich výstavě. Ráda bych jen upozornila, že budu hovořit z pozice kamarádky autorů a také psycholožky s výtvarnou školou, nikoliv kunsthistoričky.

Co říci o spojení těchto dvou autorů?

Společně vystavují od roku 2015, a zdá se, že to je spojení šťastné.

Karel A. je vystudovaný grafik a akademický malíř na UMPRUM a užitá grafika zůstala jeho hlavní pracovní specializací. Byl zastoupen pracemi na mnoha výstavách v mnoha zemích světa, uspořádal přes 20 výstav samostatných. Navrhoval i plakáty pro Ogaki poster Museum v roce 2016 a 2017, realizované sítotiskem na rýžovém papíře a v soutěži zvítězil.

Marek D. je kamenosochař a keramik, vystudoval střední uměleckoprůmyslovou školu v Uh.Hradišti a jeho hlavní profesní specializace je soustavné pedagogické působení na různé skupiny obyvatel od malých žáčků až k dospělým zájemcům o práci s hlinou.

Oba autoři se vlastní tvorbě věnují spíše mimoděk, když dovolí čas nebo přichází silný impulz k potřebě ztvárnit nějaké téma. Oba spojuje druh humoru a vodní živel. Společné je také to, že zde vystavovaná díla představují průřez jejich tvorbou během celého života.

Karel A. je také hnacím motorem společných výstav, je perfekcionista s „funkčním přístupem“, k tvorbě, což znamená, že je veden stylem myšlení nebo tématem, které ho zajímá. Preferuje techniku serigrafie, která umožňuje v dalších fázích tvorby této grafické techniky také individuální zásahy, malování přímo na síto a tím vytváří nekonečné obměny barevných i tvarových kombinací. To je ostatně také charakteristické pro Karlův přístup k tvorbě, jak sám říká: recykluje sám sebe!

Využívá též techniku linořezu a maluje zejména akrylem.

Na této výstavě jsou zastoupena i raná díla ještě ze studijních dob na UMPRUM, kde už začíná být vidět jeho osobitý přístup k formě i obsahu. Vzhledem k takto širokému časovému úseku je ale zřejmé, jak se forma i obsah posouvá s tím, jak autor hledá svůj výraz v souvislosti s věkem danými životními tématy.

Jedním ze silných témat z poslední doby je jeho Anděl ve zbroji nebo též anděl strážný. Téma setkání se smrtí, s ohrožením života, zážitky z nemocnice, kde vidíme v zašifrovaném tvaru na obraze cosi jako kapačku u nemocniční postele a mnohokrát barevně přetvářenou postavu, která představuje naději či záchranu. Varianta v kovovém rámu, který evokuje monstranci, a odkazuje na "svatý" obraz, tedy potřebu duchovní opory.

Typická pro Karla a zároveň fascinující je jeho schopnost variací v barvě, která ukazuje, jak se konečný emocionální dojem z obrazu může měnit, až vyčerpá všechny možnosti. Pokud se déle zahledíme na Karlovy obrazy či grafiky a nezůstaneme jen u prvního dojmu, obvykle můžeme najít skryté narážky, často je to vtip, humorné spojení nebo jakási hádanka či asociace. Konkrétně např. na jeho inspirace Prahou, snad ještě z dob studií, domovními znameními, a setkáními s lidmi, v Praze žijícími a do Prahy patřícími. To je např. téma Domorodců /pražský a římský/ s mnoha variacemi, nebo třeba jeho vtipné koláže -Prstoklady a prostozápory.

Co říci o druhém z autorů, keramikovi a učiteli Marku Dobešovi?

Marka jakožto tvůrce je možno popsat jako spontánního, intuitivního člověka, který spojuje protiklady a externalizuje ve svých dílech i jinak nežité poly vlastní existence. Jeho vstup do mého života je spojen s významným přínosem.

Dovolte osobní vzpomínku:

Po revoluci jsem si v Praze otevřela vlastní soukromou klinickou praxi a celé dny a roky pracovala v režimu chronologického času a vcitování se do druhých. Po těch asi 15 letech jsem začala stále výrazněji pociťovat potřebu žít ještě jinak než jen prací, ale také žít přirozeněji v rámci žitého času (Kairos/ , žít více kulturním životem a také vlastní tvorbou.

Když mě jeden kamarád seznámil s Markem a začala jsem navštěvovat jeho kurz keramiky pro dospělé, byla jsem ohromena nejen Markovou šarmantní osobností, ale také jeho velmi nenápadným a zároveň citlivým pedagogickým přístupem k nám, často velmi zvláštním, zajímavým a svérázným „žákům“, leckdy i traumatizovaným. Ukázalo se, že má nejen schopnosti učitele, ale i terapeuta, který na naše někdy podivné nápady nikdy neříká ne. Vždy hledá technické i jiné možnosti, jak nás povzbudit k vlastnímu sebevyjádření a pomoci realizovat naše autorské nápady.

Zorganizoval i společnou výstavu Živá hlína.

Markem nenápadně vedená skupina vytváří bezpečné místo pro velmi rozmanité duše s potřebou tvořivosti a je schopna integrovat velmi různé stavy a situace jejích členů. Má tedy kvalitu skupinového terapeuta!

Zmiňovala jsem zde zatím jen nás, dospělé žáky, ale Marka v jeho roli keramického učitele milují i ti nejmenší žáčci, děti se v jeho přítomnosti uvolní a mohou na plno“ rozjet“ svou spontaneitu na rozdíl od běžné školy!

Velmi ceněným přínosem je také pro nás Markova stálá nabídka kulturních programů, které aktivně sleduje, a to ve všech oborech kulturního dění. To znamená, jak hudební produkce, koncerty vážné i nevážné hudby, které bez hlubšího zájmu mohou snadno uniknout pozornosti, tak i divadelní představení v širokém okruhu a totéž platí i o výtvarných počinech, výstavách, přesahujících jen pražské akce.

Nyní k Markovi jako tvůrci!

Až se budete kochat jeho úžasnými, často užitkově vyhlížejícími krásnými keramickými výtvy, zjistíte, že cítíte jakýsi přesah, že předměty k vám mluví jednak dotykem krásy, ale také snahou integrovat protiklady. To je dle jungovské psychologie výsostně důležité pro náš vývoj a zrání osobnosti.

Vidíme dokonalou mísu s glazurou čistých barev, která má ale jaksi „potrhaný“ okraj, nebo hladký, dokonalý tvar vázy, kde rudá glazura přetéká přes okraj. Evokuje jakési klopýtnutí, nechtěnou chybu autora, což ale v celkovém dojmu cítíme jako autentické vyjádření reality – takový vlastně život je, nic není dokonalé, ale zároveň to může být krásné a my to můžeme a musíme přijmout a i se z toho těšit!

Například jeho Zprostředkovatel změny - jakási technicistní skulptura z šamotové hlíny nebo vtipná figura Prů- duch! Nebo jeho Černá postava -potrubí či lebka z prahistorie s odkazem na Hamleta?

Dokonale vytvarované, ale zároveň děsivé. Je to snad strašidlo z naší civilizace, které na nás hledí odkudsi z přetechnizovaného světa!? Každý zná ze svého prožívání všelijaké úzkosti a strachy a úkolem tvorby je se s těmito „stíny“ pomoci vypořádat – to platí pro oba autory!

Jung to vyjádřil úvahou o tom, že umělcem se člověk stává proto, že se ve svém reálném světě necítí dost dobře a proto se snaží vytvořit svět nový, podle svých představ.

Ale aby to nebyla jen artefietika nebo arteterapie, musí zde být jakýsi přesah od individuální, osobní potřeby uvolnění, externalizace a zpracování vlastních děsů, do jakési všelidské transcendentální roviny, přístupné všem lidem. Ve spojení s dovedností zpracovat téma i materiál, k co největší působnosti!

A tomu se pak říká umění!

PhDr. Helena Strnadlová

Hluboká 20.5.2023

GALERIE KNÍŽECÍ DVŮR